

BALKAN

5. februar 2004.

str. 6

POGLED IZ HAGA

KRAJIŠNIK ISKORISTIO SVA PRAVA

Suđenje Momčilu Krajišniku konačno je počelo prekjuče, gotovo četiri godine pošto je stigao u Tribunal. Svi koji rade na tom slučaju imali su mnogo posla tokom te četiri godine – obelodanjene su hiljade stranica dokaza i Krajišnik je iskoristio gotovo sve pravne lekove koji su mu bili na raspolaganju, uključujući čak šest zahteva za uslovno puštanje na slobodu. Pre oko godinu dana Sudska veća su konačno završila razmatranje svih molbi i početak procesa je zakazan za 12. maj 2003, ali tada je došlo do ozbiljnog zastoja: Krajišnikov glavni branilac je privremeno suspendovan iz njujorške advokatske komore zbog navoda o ozbiljnom kršenju advokatskog kodeksa. Budući da Pravilnik o postupku i dokazima Tribunala ne dozvoljava advokatima koji nemaju regulisan status u svojim komorama da nastupaju pred MKSJ, Sekretarijat Tribunala je bio primoran da povuče imenovanje tog advokata odbrane, a Sudsko veće je moralo da odloži početak suđenja da bi se Krajišnikovom novom timu odbrane dalo dovoljno vremena da se pripremi. Zbog složenosti predmeta te pripreme su dugo trajale.

Krajišnik je suočen sa veoma ozbiljnim optužbama. Budući da je bio na raznim visokim položajima, uključujući članstvo u Nacionalnom savetu za bezbednost, proširenom predsedništvu Srpske Republike Bosne i Hercegovine, glavnom odboru SDS i mesto predsednika Skupštine bosanskih Srba, tvrdi se da je Krajišnik imao *de facto* i *de jure* kontrolu i vlast nad snagama i organima vlasti bosanskih Srba, i njihovim izvršiocima. U optužnici se navodi da su te snage i vlasti učestvovala u planiranju i izvršenju politike trajnog uklanjanja bosanskih Muslimana, bosanskih Hrvata i drugog nesrpskog stanovništva iz 37 opština u Bosni i Hercegovini, te u tu svrhu počinili zločin genocida, zločine protiv čovečnosti i kršenjem zakona i običaja ratovanja.

U optužnici se Krajišnik tereti za učešće u delimičnom uništenju bosanskih Muslimana i bosanskih Hrvata u Bosni i Hercegovini i navodi se da je to sprovedeno ubijanjem pripadnika ovih grupa, kako u toku napada na njihove gradove i posle toga, tako i dok su držani u pritvoru. Pokušaj da se ove grupe unište nastavljen je podvrgavanjem tih ljudi okrutnom i nehumanom postupanju, što uključuje mučenje, prebijanje, seksualno nasilje, fizičko i psihičko zlostavljanje, prisilni rad, i uskraćivanje adekvatnog smeštaja, zaštite, hrane, vode, medicinske nege ili higijenskih uslova. Optužnica navodi 400 pritvorskih objekata u 34 opštine u Bosni i Hercegovini u kojima su ta dela počinjena.

Krajišnik se tereti i za istrebljenje i ubijanje preko 2.500 bosanskih Muslimana, bosanskih Hrvata i drugog nesrpskog stanovništva. Preko 1.600 ih je ubijeno u logorima. Pored ovih ubistava, optužnica navodi još 97 incidenata, među kojima su ubistva desetina muškaraca, žena i dece bosanskih Muslimana i bosanskih Hrvata u Bijeljini i Zvorniku u aprilu 1992, pogubljenje stotina muškaraca, žena i dece bosanskih Muslimana iz Višegrada na više mostova na Drini tokom juna 1992, kao i masovno pogubljenje više od

100 muškaraca, bosanskih Muslimana i bosanskih Hrvata, u Ključu otprilike u isto vreme, da pomenemo samo neke.

Pored ovih zločina, u optužnici se navodi da je Krajišnik učestvovao u progonu bosanskih Muslimana i bosanskih Hrvata koji su podvrgavani raznim diskriminatornim merama i da je učestvovao u nasilnom premeštanju ili deportovanju bosanskih Muslimana, bosanskih Hrvata i drugog nesrpskog stanovništva.

Krajišnik je optužen za direktno učešće u ovim zločinima, kao i za komandnu odgovornost. To znači da je, kao član vlasti bosanskih Srba, Krajišnik bio u poziciji da spreči ili kazni zločine za koje se tereti, ali da on to ipak nije učinio.

Još jedan član tog istog vođstva, Biljana Plavšić, takođe je optužena za iste zločine. Za razliku od Krajišnika koji insistira da je nevin, Plavšićeva je 2. oktobra 2002. priznala krivicu za progone. Ostale optužbe protiv nje su povučene i osuđena je na jedanaest godina zatvora.

Nema sumnje da su se početkom devedesetih u Bosni i Hercegovini odigrali strašni zločini. Međutim, Krajišnik će se smatrati nevinim osim ako Tužilaštvo ne dokaže izvan razumne sumnje da su navodi u optužnici istiniti i da je lično odgovoran. Ovo će biti dug i detaljan proces, koji će trajati još nekoliko

Outreach Programme

outreach@icty.org